

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedig meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. He kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Strenge Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leeuwkje Van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoë; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachtster; 128. De gelaatsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Siag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De Ijslandvaarders; 214. Jongenshart; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groote Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prarie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 233. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE.

Druk R. Bracke-Van Geert Baesrode.

A. HANS KINDERBIBLIOTHEEK.

Tweede druk.

Nr. 4.

A. HANS

De Heks uit de Duinen

Uitgave Hans-Van der Meulen, Contich.

DE HEKS UIT DE DUINEN.

I.

Bertha en Adriaan waren op bezoek bij oom Jan en tante Bella te Nieuwpoort. Ze kwamen daar zoo gaarne. Ze woonden achter de duinen, ver te lande, waar weinig menschen voorbij gingen en ze ook niet veel bijzonders zagen.

Hun vader, Antoon Lodewykzone, boerde daar en moeder hielp hem ijverig mee. Ja, ook Bertha, die tien en Adriaan, die twaalf jaar oud was, moesten dikwijls na schooltijd een handje toesteken. Ze deden boodschappen, wieden op den akker, raapten aardappelen en zoo voort, al naar den tijd van 't jaar.

Nu werd 't Winter en vader en moeder hadden minder te doen. Vader dorschte bij de grootere boeren maar om vijf uur scheidde hij uit, omdat het dan donker werd.

Bertha en Adriaan waren vandaag naar Nieuwpoort gekomen. Daar woonden dus oom Jan en tante

Bella. Oom was schipper van een visschersboot. Hij kon zoo plezierig vertellen. Daarom gingen de kinderen er zeer gaarne heen. En tante was ook altijd heel vriendelijk. Nu had ze weer chocolademelk gekookt en bij een bakker smakelijke krentenkoeken gehaald. Oom was natuurlijk dikwijls weg, ginder op zee. Maar vandaag zat hij thuis. 't Was immers Zondag.

De tijd vloog snel voorbij. En tante zei nu :

— Kinderen, 't gaat dadelijk donker worden en 't is nog een heel eindje naar huis.

Ja, Bertha en Adriaan moesten vertrekken. Ze deden mantel en jasje aan, mutsje en klakje op. Tante gaf nog wat koeken mee voor vader en moeder. En dan namen de kinderen afscheid.

— De komplementen thuis, zeiden oom en tante.

En tante voegde er bij :

— U niet ophouden onder wege ! Goed doorstappen, hoort ge, lijk brave gasten.

Bertha en Adriaan gingen door Nieuwpoort. Ze waren spoedig aan 't eind van 't stadje.

— De duivelstoren, zei Bertha, naar een geweldig dikke toren wijzend.

En 't was of ze er wat bang naar keek.

— De duivel heeft dien toren gebouwd, hé ? vroeg ze.

— Dat is dwaze klap, antwoordde Adriaan.

— Ieder zegt het toch. Ik heb het gisteren nog van

Wanne gehoord. Lang geleden, zei ze, zat er daar een visscher. 't Was bij avond. Al met eens stond er een heer bij hem. En die zei, dat hij een schoone kerk zou bouwen in één nacht. De visscher mocht die hebben, maar hij moest zijn ziel aan dien heer verkoopen. De visscher antwoordde dat hij toestemde. En 's anderdaags stond de kerk daar. De heer wilde nu, dat de visscher zou teekenen voor zijn ziel. De visscher had het nu wel in de gaten, dat die heer een duivel was. En hij zei, « Neen, ik teeken niet, want de kerk is niet af. Hij wist immers heel goed, dat de duivel geen kruis kan maken, en hij zei nog : « Er staat geer kruis op den toren. Dus is uw kerk niet af. » De duivel werd nu vreeselijk kwaad en met veel gerucht sprong hij de kerk binnen. Het dak viel in en de muren ploften omver. Alleen de toren bleef staan en daarom noemen ze hem nog den duivelstoren.

En het meisje keek angstig om naar den duivelstoren, die nu half in het donker verdween.

Adriaan had zijn zusje laten vertellen, zonder iets te zeggen. Nu schoot hij in een luide lach.

— O, gij dwaze meid, om dat allemaal te gelooven ! riep hij uit.

— Maar Wanne heeft het gezegd.

Wanne was een buurvrouw, die minder werkte dan babbelde. Haar huisje was vuil. Ze woonde maar alleen en zag er slordig uit.

— Wanne zegt zooveel domme dingen, hernam Adriaan.

— Ze spreken toch allemaal van den duivelstoren
— Ja, ik weet het. 't Is om uw vertelsel. Maar er is niets van waar. Oom Jan kent heel Nieuwpoort op zijn duimpje. Hij heeft mij verteld wat er van dien duivelstoren is. Lang geleden stond er een kerk bij. 't Was de Sint-Laurentiuskerk. En ze behoorde bij een kasteel. Maar 't was toen heel dikwijls oorlog. En de Engelschen hebben het kasteel afgebroken en de kerk in brand gestoken. De toren is blijven staan. En dat is alles.

— Maar hoe weet oom Jan dat ?

— Hij heeft het gelezen in boeken van geleerde mannen.

De kinderen waren nu op den eenzamen weg langs de duinen.

— Nu is 't nooit oorlog meer, hé ? vroeg Bertha. Als 't oorlog was, zou ik benauwd zijn.

— 'k Geloof het !

Ze zwegen een tijdje. 't Werd meer en meer donker. De vuurtoren van Nieuwpoort brandde al. En heel in de verte zagen de kinderen ook het licht van Duinkerke.

— Als we nu maar de heks uit de duinen maar niet tegenkomen, zei Bertha eensklaps.

— De heks uit de duinen !

— Zalia heet ze.

— Maar zij is geen heks !

— Jawel, jawel, ieder zegt het.

— De menschen zeggen zoo veel

— Maar ieder zegt het. Zalia kan ongelukken brengen.

— 'k Geloof er niets van.

— Overlaatste stond ze in den stal van boer Wran-ge. De koemaid verschoot er van. Zalia had een potje bij. en vroeg om wat melk. De koemaid wilde geen geven. De bazin is zoo gierig en zou de koemaid be-keven hebben. Zalia was kwaad en zei iets, dat de meid niet verstond. Ze ging weg. Een beetje later sprong er een zwarte kat uit 't stroo. 's Anderdaags was een van de koeien ziek.

— Wanne heeft dat zeker ook verteld.

— Ja maar de menschen zeggen, dat Zalia een heks is. Als ze voorbij een huis komt, kunnen de kin-deren ziek worden. Wanne zegt, dat Zalia ook door de lucht vliegt en op zee de scheepjes omver smijt.

— Maar Bertha, geloof dat toch niet ! Wanne zou beter haar mond houden, dan u zoo bang te maken.

Weer zwegen de kinderen even.

Eensklaps greep Bertha haar broer bij den arm.

— Daar zei ze zacht.

— Wat ?

— Zalia de heks uit de duinen

En ja, wat verder stond een oude, gebogen vrouw voor hen. Ze droeg een doek over haar hoofd. Alleen haar oogen en neus kwamen er uit.

Ze leunde op een stok en keek de kinderen strak aan.

- Ge zijt naar Nieuwpoort geweest ? vroeg ze.
- Ja, antwoordde de jongen.
- En ge hebt een zondagcent gehad van uw oom en tante. Ik moet dien hebben. Ik wil spekken koo-
pen. O, spekken zijn zoo goed !
- En de vrouw smekte met de tong.
- Wij hebben geen cent gehad, zei Adriaan.
- Wat zit er in dien zak ? Laat eens zien
- En de vrouw strekte haar hand uit.
- 't Zijn koeken, stamelde Bertha.
- Geef mij die koeken, gebod de vrouw.
- Neen, ze zijn voor thuis ! riep Adriaan.
- Geef ze maar ! fluisterde Bertha.
- De vrouw hief haar stok dreigend op, als wilde ze slaan.
- Geef die koeken, hernam ze, of ik betoover u !
- Ze begon te dansen en riep allerlei vreemde woorden. Dan rukte ze Adriaan den zak uit de hand.
- Bertha weende nu luid.
- Zwijgen ! gebod de oude. O, wat hebt gij een schoon halssnoer aan !
- 't Was er een, dat Bertha op haar laatsten feest-
dag van haar tante had gekregen. Er zat een zilveren slot aan.
- Ik wil dat halssnoer hebben, zei de vrouw.
- Neen, ge krijgt het niet ! sprak Adriaan.
- Weer hief de oude haar stok op.
- Moet ik u alle twee betooveren ? vroeg ze. Wil ik

- u laten neervallen dat ge niet meer kunt opstaan en buiten moet slapen !
- Met bevende handen deed Bertha haar halssnoer af en gaf het aan 't wijf.
- Gij zijt een braaf kind, zei de vrouw. Ge moogt nu voort gaan
- Zelf stapte ze haastig in de duinen.
- Adriaan durfde niets te doen. Bertha zette het op een loopen. Haar broer volgde. Hijgend kwamen ze thuis. Vader en moeder schrokken.
- Wat is er ? vroegen ze ontsteld.
- De heks ! riep Bertha.
- Maar 't duurde even, eer de kinderen alles konden vertellen. De ouders waren verontwaardigd.
- Kinderen zoo bestelen, zei vader. Dat gaat te ver ! Ik zal de lantaarn aansteken, en eens naar dat wijf loopen. Ze moet alles terug geven.
- O, doe 't niet ! sprak moeder, die zelf bang was van Zalia. Ze is voorzeker een heks ! Ge kunt toch nooit weten
- Heks, heks
- Ja, ieder zegt het. Wanne vertelde mij dezen noen nog
- Ik wil 't niet weten, wat Wanne zegt. Gij moet dat wijf hier nooit meer binnen laten. Ze heeft een tong zoo lang als de mast van een schuit, en ze is lui en vuil. Ik ga naar die Zalia.
- En vader stak de lantaarn aan, greep zijn stok en verliet het huisje.

Aan de deur ontmoette hij een visscher. Hij vertelde dezen het gebeurde.

— Wel zoo, zei de visscher, dat is nu de tweede

— Wat de tweede ?

— Over een kwartier kwam er hier een boeren dochter voorbij. Ze was ook naar Nieuwpoort geweest. Onderwege werd ze door de heks aan gesproken, juist als uw kinderen. Die Zalia moest haar portemonnaie hebben. Anders zou ze de boerendochter betooveren. En 't meisje heeft haar geld gegeven.

— Maar dat is echte baanstrooperij !

— Ja, van eigen !

— Welnu, ik ga er heen

— Naar Zalia ?

— Ja, ik wil dat snoer terug hebben. 'k Geloof aan geen hekserij. Gaat ge mee ?

— 'k Wil wel.

Samen stapten ze het duin in. Na een goed kwartier kwamen ze aan een oud, bouwvallig hutje. Een man kon het dak aanraken met zijn hand.

— Ze is toch thuis, zei de visscher. Er brand licht.

— Ja ! Ze zal ons bezoek niet verwachten.

De mannen keken door het smalle raam. Op een kasje stond een brandende kaars voor een beeld. Een oude vrouw lag geknield op een voetbankje en scheen te bidden.

— Dat is nu toch de slechtheid al te koop, fluisterde Lodewykzone. Eerst stelen en dan nog durven bidden.

— Maar heksen bidden niet

— Ik ga binnen.

De vader van Bertha en Adriaan duwde de deur open. De vrouw keek om en stond op.

— Wat wilt ge ? vroeg ze.

— Wat ik wil ? Het snoer van mijn meisje dat wij ik

— Een snoer van een meisje, stamelde de vrouw, en ze keek den man vreemd aan.

— Ja, zeker, een snoer ! Houd u maar niet onnoozel. En geef tegelijk die gestolen portemonnaie ook, dan zal ik ze naar den burgemeester dragen. Met al uw heksenstreken !

— Zijt gij ook een van die slechte menschen, die mij voor heks uitmaken ? vroeg de vrouw nijdig. Ik weet van geen snoer en geen portemonnaie !

— Neen, hé en van geen krentenkoeken ook.

— Krentenkoeken ? Maar wordt ge gek !

— Gek, gek ! Ge kunt goed voor onnoozele spelen.

— Wat wilt ge dan zeggen ?

De visscher was ook binnengetreden en stond bij de deur.

— Komt ge met tweeën een arme vrouw voor den zot houden ? vroeg Zalia.

— Ik zeg, dat ge over een half uur mijn kinderen bestolen hebt ! riep Lodewykzone kwaad.

— Ik uw kinderen bestolen ! O, wat durft ge zeggen !

— En een boerendochter ook ! voegde een visscher er bij.

— Ge liegt, ge liegt ! schreeuwde de vrouw Maak dat ge weg komt ! Ha, er wonen alhier veel deugnieten. Iemand altijd naroeppen, leelijke dingen verwijten en nu zoo betichten ! Was ik maar in mijn eigen streek gebleven !

— Niemand heeft u gevraagd alhier te komen.

— Niemand weet, waarom ik hier woon ! En 't gaat niemand aan ook Ik laat de menschen gerust. Waarom laten ze mij dan niet gerust.

't Was of ze zou schreien. Op haar gezicht lag de droefheid.

— Hoor eens, geef mij het snoer van mijn meisje en ik zal aan niemand wat zeggen, hernam Lodewykszone.

— Maar ik heb geen snoer Ik weet van geen snoer. Ik ben van den heelen noen niet weg geweest Gij raast Laat mij gerust !

— Gij wilt niet ? Dan ga ik naar de politie

— De politie ! Ewel, ik zal aan de politie 't zelfde zeggen.

— 't Is uw laatste woord ?

— Ik zeg dat ge liegt of dat ze tegen u gelogen hebben. Ik weet van niets ik heb nog nooit gestolen!

— Ge zult er wel meer van hooren, verzekerde Lodewykszone.

— Gij raast ! Laat mij gerust ! (bladz. 12.)

Hij verliet met de visscher de hut.

— Ik ga recht naar den veldwachter, zei hij

— Ge hebt gelijk. Dat wijf kan huichelen, hé ? En in wat een krot woont ze ? Maar van dichtbij ziet ze er nog al treffelijk uit.

— Treffelijk ! Om alzo de menschen te bestelen en kinderen dan ! Mijn neisje zal ziek zijn van 't vreeschot

Lodewykzone en de visscher begaven zich naar 't dorp. De veldwachter zat in « De Kroon » te kaarten. Dat was zoo zijn gewoonte 's Zondagsavonds. De twee mannen stapten de herberg binnen.

— Veldwachter, 'k moet u wat vertellen, zei Lodewykzone.

— Wel, ge ziet er kwaad uit. Ruzie gehad ? Heeft Wanne misschien last verkocht met haar tong zoo lang als de toren van Wulpen hoog is ? vroeg de politiemán

— Neen, mijn kinderen zijn bestolen geworden.

— En een boerendochter ook, voegde de visscher er bij.

Ieder keek nu aandachtig op. Lodewykzone deed eerst zijn verhaal ; dan vertelde de visscher de geschiedenis van de portemonnaie.

— Ha, bestaat die heks alzo ? riep de veldwachter. We hebben al meer klachten. Gisteravond is ze bij een boerin om eieren gekomen 't Was op 't Eksterhof. Ze had haar hoofd weggedoken in een doek.

— Nu ook, verzekerde Lodewijkzone.

— En ze sprak van betcoveren. De boerin durfde niet weigeren en gaf dertien eieren. De heks heeft 't zelfde gedaan op de Eikenhofsteê, maar daar moest ze boter hebben. Ze koos de hoeven uit, waar de baas niet thuis was. Eergisteravond vroeg ze geld aan de weduwe Klappe. Die gaf er ook. Domme vrouwen, om aan hekserij te gelooven.

— En mag dat nu maar allemaal gebeuren vroeg Lodewykzone.

— Van eigen niet. maar de burgemeester weet het. Hij wilde Zalia een tijdje laten voortdoen, tot hij een goeden dossier heeft. Dossier, dat is een woord van de rechtbank, vervolgde de veldwachter. Dat wil zeggen een heel boek kwaad.

— Maar intusschen moeten onze kinderen maar een ziekte van benauwdheid opdoen, zeker ! zei Lodewykzone. Dat kan toch niet zijn.

— Jammaar, vriend, wat ge mij vertelt, verandert de zaak. Die vrouwen gaven vrijwillig. wel uit vreeze. maar ze gaven toch. Hier heeft Zalia alles genomen.

— Alleen de koeken, maar uit bangheid heeft mijn meisje haar halssnoer gegeven. 't Blijft voor mij toch diefstal.

— Zeker ! Ik zal het aan den burgemeester vertellen.

— Wanneer ?

— Morgen.

— Maar dan kan ze het halssnoer wegdoen.

— Wat geeft het ? We hebben nu bewijzen genoeg. Geen overhaasting. We moeten fijn te werk gaan. Wees gerust. Ze loopt in de val. Ik geloof aan geen heksen.

De veldwachter kaartte voort. Dien avond wilde hij den burgemeester niet meer lastig vallen.

* * *

Burgemeester Kraal woonde op een groote hoeve. Die hoeve was al veel honderde jaren oud. Ze was zelfs een kasteeltje geweest. Men kon het nog zien aan de poort en aan een deel van de schuur. Deze schuur was eigenlijk een zaal, waar heel lang geleden ridders zaten bij den haard. Onder de hoeve lagen kelders, met zeer dikke muren. Vroeger had de zee hier geklotst. En alleen in kelders met dikke muren kon men boter, kaas, aardappelen en andere vruchten goed bewaren.

Maar nu waren de menschen dwaas genoeg, om te vertellen, dat het op die hoeve spookte. Waarom ? Eenvoudig, omdat het een oud gebouw was. Men verhaalde, dat er 's nachts katten viool speelden in de boomen en allerlei dergelijke zotte dingen. Maar niemand had natuurlijk ooit wat vreemds gezien.

Ginder verder onder Slype stond het Tempelhof,

een hofstede ook, maar een overblijfsel van een kas teel der Tempelier-riders, naar men zei. 't Was een oud gedoe. Er werd verteld, dat van daar een onderaarsche gang naar den toren van Nieuwpoort liep. Maar men vertelde nog veel meer. 's Nachts kwam soms een witte vrouw op de poort zitten. En vijftig jaar geleden wilde niemand op die hoeve komen wonen, om die spokerij, welke niet bestond. De eigenaar moest eenige oude muren neerhalen, eer hij een pachter vinden kon.

Nu waren de meeste menschen toch wijzer geworden. En burgemeester Kraal geloofde heelemaal niet aan spoken en al dat gesnor.

Toen de veldwachter hem de diefstallen kwam vertellen, zei de burgemeester :

— Een heks ! We zullen die heks eens bij de lurven vatten. Laat mij dat zaakje maar eens opknappen !

Een week was voorbij gegaan. Vader Lodewykzone had nog niets van het halssnoer vernomen. Hij bromde, dat de burgemeester niets deed. Zalia woonde nog altijd gerust in haar hut. Eens was ze naar het dorp gegaan. Toen hadden kinderen en ook eenige grooten haar uitgescholden en zelfs met klodden aarde gegooid. Ze had verschrikt de vlucht genomen.

Nu was 't weer Zondag. Bertha en Adriaan gingen nog eens naar Nieuwpoort, maar nu met vader en moeder.

— Kom maar voor donker terug, zei Wanne, de buurvrouw, die als altijd aan haar deur stond. Anders komt ge de heks uit de duinen weer tegen.

— 'k Wou dat ze eens op onzen weg stond, antwoordde Lodewykzone.

— Spot er niet mee ! Ze is gevaarlijk. 'k Begrijp niet, hoe de burgemeester haar daar laat wonen, zoo'n boos wijf.

Lodewykzone keerde Wanne den rug toe. Hij kon die vrouw niet goed zien.

De familie wandelde naar 't oude stadje. Oom was

ook thuis. Hij en tante hoorden natuurlijk dadelijk het gebeurde. Tante Bella schrok er van. Oom Jan vroeg: En gelooven ze bij u ginder, dat die vrouw waarlijk een heks of een toovenares is?

— Velen gelooven het wel, antwoordde vader.

— Dwaze menschen! Die zijn daar even dom als de lieden van drie honderd jaar geleden. Toen geloofden zelfs de geleerde heeren en de rechters aan heksen, en menige arme vrouw heeft om die bijgeloovigheid haar leven gelaten.

Adriaan keek oom Jan nieuwsgierig aan.

— Wel ja, zei de visschersbaas, dat zal ik u eens vertellen. In de jaren 1600 woonde hier te Nieuwpoort zekere Janne-Panne, een bakkersvrouw uit de Onze Lieve Vrouwestraat. Men noemde haar een heks. Naast haar woonde Jan Jacobs. Zijn dochttertje was ziek. De dokter, die ook voor barbier speelde en wiens geleerdheid ge daar gemakkelijk in mijn tabakspot kond' steken, wist niet wat er het meisje scheelde. En daarom zei de vent dat het kind betooverd was. Dat had Janne-Panne gedaan, beweerde de vader. En hij vertelde het overal rond. Een knecht die bij Janne-Panne gewerkt had, was ook al ziek geworden. Dat gebeurde toen zoo veel en zelfs meer dan nu. En de barbier-pilendraaier stond weer eens met zijn mond vol tanden. Dus 't was insgelijks tooverij en Janne-Panne's schuld. Janne droomde dikwijls luidop. Dat doe ik ook wel. Laatst sprong ik uit bed en riep: « Haal

't niet op ». Ik peinsde dat ik aan boord was en ik lag languit op den vloer te spartelen.

— 't Is waar gebeurd, zei tante Bella en ieder lachte.

— Zoon Janne-Panne droomde eveneens dikwijls luid en de burens hoorden dat. En ze vertelden dat de bakkerin 's nachts met geesten of spoken sprak. Zag men in haar tuin een kraai, dan was die zwarte vogel een duivel. En zoo vertelden de menschen nog wel honderd dwaze dingen meer, 't eene al zotter dan 't andere. Dat hoorde de politie en ze nam Janne-Panne gevangen in plaats van al die babbelaars met een boete den grooten mond te stoppen. Janne moest voor de rechters verschijnen. Ja, waarlijk, die heeren geloofden ook, dat de arme vrouw een toovenares was. Ze lieten een beul komen en die pijnigde de bakkerin. Ze was toen 57 jaar oud. Ze had al veel geleden van haat en nijd der inwoners. Nu deed men haar veel zeer. Schandelijk, hé. En de beul en zijn knecht moesten dat doen tot de vrouw bekende. Ze kon 't niet meer houden en riep om bevrijd te worden van de smarten. « Maakt mij los. ik ben een toovenares ». Ze was van al die pijn reeds in haar hoofd geraakt en deed nu de zotste verhalen. De rechters namen die ernstig aan. Ze veroordeelden haar toen, om levend op de markt verbrand te worden.

— En is dat gebeurd? vroeg Adriaan.

— Ja, zeker. In mijn jongen tijd lag hier midden op de markt een ster van witte steenen. En daar is

die moord gebeurd, want zoo noem ik het. Ha, Janne-Panne was de eenige niet, die zoo aan haar einde is gekomen en niets misdaan had. Jacquemyne De Grootte werd ook verbrand. Zij had haar hand in een brouwersketel gestoken en daardoor was het bier bedorven. Ja, om al zulke prullen durfden ze u zoo straffen in dien tijd. Maaiken Tooris vaarde al even slecht. Die had zich in een kraai veranderd en was naar een visschersschuit gevlogen. Daar zette ze zich op den mast en toen viel het schuitje omver. Dat is nog maar van Nieuwpoort en er zijn er meer geweest, en zoo was het overal. Maar 't is drie honderd jaar geleden en toen waren de menschen niet wijzer. En nu zijn er nog van die domkoppen, om aan heksen en tooverij te gelooven.

— Ze hebben deze week die Zalia uitgescholden, zei moeder.

— Dus juist als honderd jaar geleden Janne-Panne!

— Maar ze heeft onze kinderen toch bestolen, sprak vader. Dat is geen hekserij, maar deugnieterij.

— En hoe zag die vrouw er uit? vroeg oom Jan.

Niemand wist het, want die dievegge had een grooten doek over haar hoofd.

— We zagen alleen haar oogen en neus, zei Bertha.

— En heeft de veldwachter of burgemeester haar niet ondervraagd? vroeg oom.

— Ik heb er toch niet van gehoord, antwoordde Lodewykzone.

— Ze zullen nog met hun onderzoek bezig zijn. Maar van hekserij is geen sprake.

Ze gingen dan allen een wandeling doen. Ze kwamen ook op de markt. Adriaan keek nu niet naar de halle, een oud gebouw, waarvan oom hem ook verteld had, maar naar 't midden van 't plein. Daar dus was Janne-Panne gestorven en voor en na haar nog menige ongelukkige.

De namiddag was vlug om. De familie Lodewykzone keerde naar huis terug. Onderweg ontmoetten ze een boerin.

— O, ik ben zoo verschrokken! zei ze. Ginder verder stond de heks uit de duinen.

Ieder ontstelde. Weer die zelfde geschiedenis!

— En ik heb ze geld moeten geven, sprak de boerin. Anders zou ze al onze beesten ziek gemaakt hebben, zei ze.

— En hebt ge er gegeven? vroeg vader.

— Ik durfde 't niet te laten!

— O, gij dwaas mensch! Er zijn immers geen heksen! 'k Had ze een ferm draai om haar ooren gegeven. Wacht, dat ik ze tegen kom, maar mij zal ze niets vragen. Kom we zijn weg!

Driftig liep Lodewykzone vooruit. Bertha was toch wat bang en drong dicht tegen moeder. Adriaan was nieuwsgierig of ze nu ook Zalia zouden zien.

De weg maakte daar een draai. Ze hoorden geroep. Vader sprong vlug om het duin en zag eenige mannen bij een vrouw staan.

— Ha, ze hebben de heks vast, zei hij verheugd.

Snel ging hij naderbij. dadelijk gevolgd door Adriaan. Moeder en Bertha spoedden zich ook.

Ze herkenden den burgemeester en den veldwachter en dan eenige visschers.

Maar de vrouw Zie, juist trok de burgemeester haar hoofddoek af. De heks wilde dien ophouden en hield hem met beide handen vast. Maar het lukte niet en nu kon ieder haar gezicht zien.

— 't Is Wanne ! riep vader.

— Wanne, ja onze gebuur ! zei moeder verbaasd

En de kinderen keken ook verwonderd. Wat was er nu gebeurd ?

— Ja, ja, 't is wel, zooals ik gemeend had, zei de burgemeester. Maar ik moest ze betrappen. Daarom heb ik me al eenige dagen met den veldwachter in 't duin verdoken. En nu hebben we de dievegge vast !

Wanne Vroo En zij stak alles op de heks op een brave, arme weduwe, die ginder in een hutje woont.

Lodewykzone begreep het nog niet goed.

— Luister, hernam de burgemeester. Zoo zat alles ineen. Daar in de duinen is een arme vrouw komen wonen. Ze heeft haar man verloren een visscher ook. Hij is op zee gebleven. De vrouw, Zalia dus, steekt dat erg in haar hoofd. Ze had zoo'n verdriet dat ze in haar dorpje niet wilde blijven wonen, omdat alles daar aan 't ongeluk herinnerde. Ze kwam naar hier. Maar het verdriet zit in haar hoofd. Daarom doet ze soms

wat raar. En dat is voor eenige domme menschen genoeg, om te zeggen, dat ze een heks is. Ze had dus dien naam. En Wanne, die te lui is om te werken, maar toch graag goed eet en veel snoept, peinsde daar voordeel uit te slaan. Ze deed een ouden mantel aan en een doek over 't hoofd. Als 't donker werd, ging ze naar de hoeven, waar bijgeloovige vrouwen wonen. En ze zei, dat ze Zalia was De heks dus. En ze vroeg boter, eieren, geld En ze wist dat velen niet zouden durven weigeren het haar te geven uit vreeze voor de tooverij. Ze werd dan stouter en sprak de menschen op den weg aan kinderen meisjes en vrouwen weer. Ze zei rare woorden, om de menschen nog benauwder te maken. Ze deed zotte teekens als in de vertellingen. En nu kunnen veel menschen een keer zien, hoe dwaas hun bijgeloof is

— Wat een schande ! riep Lodewykzone uit.

Wanne durfde haar oogen niet opslaan.

— En daarom sprak ze ook het meeste kwaad van Zalia, hernam de burgemeester. Natuurlijk ieder moest gelooven, dat er een heks in de duinen woonde. Dan kon zij beter haar slag slaan en de schuld op die arme weduwe werpen. Maar ik vermoedde dat. We zagen haar zoo juist weer een boerin aanspreken. Nu hebben we ze. En ze gaat met ons mee !

— Waar is ons halssnoer ? vroeg Lodewykzone.

— Thuis, zei Wanne.

— En zeggen, dat wij daar naast woonden en vrien-

delijk met haar klaptten, sprak de moeder van Adriaan en Bertha verontwaardigd.

— Kom, tusschen de veldwachter en mij ! beval de burgemeester.

— O, 'k zal 't nooit meer doen ! riep Wanne en ze schreide luid.

Bertha had nu medelijden met haar.

Maar Wanne moest gehoorzamen. De burgemeester ging mee naar haar woning. Daar lag het halssnoer in een lade met nog portemonnaies, en andere dingen. In het keldertje stond een pot boter en een korf eieren.

— Dat was allemaal gestolen goed.

— Eigenlijk moest ik u in de gevangenis laten steken, zei de burgemeester.

Wanne vouwde de handen en smeekte dat toch niet te doen. Ze beloofde beterschap.

De burgemeester dacht even na.

— Ik zal u hier laten, zei hij. Maar morgen zult ge alles naar de bestolenen terug brengen. Dan zullen we nader zien. Maar ge hebt dubbel slecht gehandeld : eerst door te stelen en dan door de schuld op een arme, brave vrouw te laden.

De familie Lodewykzone keerde in haar huis terug.

— Ziet ge nu wel Bertha, dat er geen heksen zijn, zei Adriaan.

— Neen, heksen bestaan niet, maar veel men-

schen zijn nog dom genoeg om zich door bijgeloof te laten bedriegen ! sprak vader.

Lodewykzone wist wel, hoeveel dwazen nog naar waarzegsters gaan, of naar vrouwen en mannen die zoo genaamd ziekten genezen en hoe ze daarvoor veel geld betalen. Geld betalen, ja, om zich te laten bedriegen.

* * *

Den volgenden morgen was het huisje van Wanne leeg. De dievegge, die toch bang was voor de gevangenis en ook beschaamd was voor alle dorpingen, had 's nachts de vlucht genomen naar Frankrijk, dat niet ver af was.

Lodewykzone en zijn vrouw waren blij van zo'n buurvrouw verlost te zijn. De burgemeester liet al 't gestolene naar 't dorp brengen. Ieder mocht 't zijne komen halen. Maar niemand verscheen. De bedrogen menschen waren te beschaamd, om te laten zien hoe ze zich bij den neus hadden laten leiden. De burgemeester verkocht dan alles voor de armen.

III.

's Namiddags ging Lodewykzone met de kinderen naar de hut in de duinen. Hij vroeg aan Zalia ver-
schooning, omdat hij haar toen zoo ruw toegesproken had.

— Och ja... nu begrijp ik, dat gij mij verdacht, zei de weduwe. O, ik heb veel verdriet, 't is waar... en dan doet een mensch soms raar... Maar mij voor een heks houden!

— Dat zal niemand meer doen...

De arme vrouw vertelde nu, hoe haar man, een vischer, verdronken was. En ze kon niet op haar dorp blijven, waar alles haar te veel aan haar groot verlies herinnerde. Van droefheid liep ze soms door de duinen te schreien of half luid te praten. Dat was geen tooverij, doch zwaar verdriet.

't Deed Zalia goed, dat nu de vriendelijke Bertha haar dikwijls kwam bezoeken. Deze was van haar vrees voor heksen verlost...

IV.

Wanne was dus weggevlucht. Ze liep den weg naar Frankrijk op. Toen ze over de grens was, bleef ze in een schaapstalletje den morgen afwachten. O, wat had ze nu een spijt over haar slechtheid! En ze schaamde zich geweldig als ze bedacht, hoe de menschen over haar zouden spreken!

Toen het licht werd, stapte ze weer op. In de verte zag ze een hoogen vierkanten toren boven de boomen. Dat was Duinkerke, een Fransche stad aan de zee. Wanne ging er heen. Eens schrok ze geweldig. Ze ontmoette gendarmen en vreesde aangehouden te worden.

Dat kwam door haar slecht geweten, want die Fransche gendarmen wisten niets van 't gebeurde.

Niemand hinderde Wanne, toen ze de stad betrad. Maar wat nu?

Ze kende hier geen menschen. En toch al had ze er gekend, ze zou toch aan niemand hebben durven vertellen waarom ze van haar dorp weggelopen was.

Ja, wat nu? Ze had geen huisje hier, geen meubelen, geen andere kleederen, dan die ze aan 't lijf droeg.

O, wat voelde Wanne zich ongelukkig.

Ze kreeg honger. Ze had wat geld en kocht een brood. Ze dronk en at in een herbergje. Maar haar geld zou spoedig verteerd zijn. Ze moest vanavond ook betalen voor logies.

— Ik zal werk zoeken, dacht ze.

Maar waar ? Als ze ergens aanbelde, zou men vragen, wie ze was, van waar ze kwam, of ze goede getuigschriften had.

En ze was een dievegge !

Ze kwam bij de haven en zag daar vrouwen en meisjes in een pakhuis werken. Ze schepten graan in zakken. Sommige spraken Vlaamsch. Te Duinkerken wonen veel menschen, die onze taal spreken. Wanne vroeg of er ook voor haar werk zou zijn. Ze moest na een paar dagen maar eens terug komen. En toen lukte het. Met zwaren arbeid verdiende ze toch een stuk brood. En ze was altijd lui geweest. Ze had een lief huisje gehad. Nu woonde ze op een klein kamertje in een nauwe, vuile straat.

Wanne was buiten de gevangenis gebleven. Toch voelde ze zoo haar straf, alleen en eenzaam in de groote stad.

Naar haar land durfde ze niet meer terug keeren.

E I N D E.